

Cyngor Gwynedd

Polisi a Chanllawiau ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion sydd mewn perygl o gam-drin ac esgeulustod

(Cyfeirir ato fel Polisi Diogelu ar gyfer Cyngor Gwynedd)

Adolygwyd Mai 2026

Mae diogelu plant ac oedolion yn gyfrifoldeb ar bawb sy'n cynrychioli, neu sy'n gweithio ar ran y Cyngor. Mae cyfrifoldeb ar bawb i adrodd am unrhyw bryder neu amheuaeth bod plentyn neu oedolyn mewn perygl o gael ei gam-drin a/neu ei esgeuluso.

GWEITHDREFN I GYFEIRIO UNRHYW BRYDER

1. Dylid cysylltu â'r Heddlu (999) heb oedi ar unwaith os yw plentyn neu oedolyn mewn perygl dybryd.
2. Dylai unrhyw aelod o staff neu Cynghorwyr sydd â phryderon am ddiogelwch plentyn neu oedolyn gysylltu ar unwaith gyda'r canlynol:

Tîm Derbyn Cyfeiriadau ar 01766 772577

Dewiswch opsiwn 1 = Plant

Dewiswch opsiwn 2 = Oedolion

Am unrhyw bryderon ynglŷn â diogelwch plentyn neu oedolyn y tu allan i oriau swyddfa arferol, **ar ôl 5:00pm dydd Llun i ddydd Gwener ac ar benwythnosau a Gwyliau'r Banc**, dylid cysylltu â:

Thîm Tu Allan i Oriau'r Gwasanaethau Cymdeithasol ar 01248 353551

3. Dylai unrhyw aelod o staff sydd yn ansicr a oes mater diogelu plentyn neu oedolyn drafod â Person Diogelu Dynodedig yr Adran neu eu rheolwr llinell. Os nad ydynt ar gael, yna dylid cyfeirio'r mater ar unwaith i'r Tîmau a nodir uchod.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Prif flaenoriaeth Cyngor Gwynedd yw sicrhau bod plant ac oedolion mewn perygl yn cael eu diogelu rhag cam-drin, esgeulustod, radicaleiddio, caethwasiaeth, cam-drin domestig a chamfanteisio.

- 1.2. Mae gan bawb yng Nghyngor Gwynedd gyfrifoldeb am greu amgylchedd sy'n sicrhau fod plant ac oedolion yn llai tebygol o gael eu cam-drin. Caiff y trefniadau diogelu hyn eu hamlinellu yn y polisi hwn, ac maent yn gyfrifoldeb ar bob gwasanaeth o fewn Cyngor Gwynedd.
- 1.3. Gwasanaethau Cymdeithasol sydd â chyfrifoldebau arweiniol i amddiffyn plant ac oedolion a all fod yn dioddef o niwed ac esgeulustod.
- 1.4. Disgwylir i weithwyr Cyngor Gwynedd a Chynghorwyr weithredu yn ôl yr egwyddorion a nodir yn y polisi hwn bob amser, boed yn ystod oriau gwaith neu fel arall.

2. DIFFINIADAU

- 2.1. Mae **"Diogelu"** yn ehangach nag amddiffyn plant ac oedolion. Mae'n golygu atal cam-drin neu niwed, a hybu llesiant, gan gynnwys annog:
  - iechyd meddwl, corfforol ac emosiynol
  - diogelu rhag niwed ac esgeulustod
  - addysg, hyfforddiant a hamdden
  - cyfraniad adeiladol i'r gymdeithas
  - llesiant cymdeithasol ac economaidd
- 2.2. Mae **"Amddiffyn"** yn ymateb i'r pryderon am y tebygolrwydd o niwed arwyddocaol ar unigolyn, sy'n golygu person mewn perygl o gam-driniaeth ac esgeulustod. Caiff y trefniadau ar gyfer amddiffyn plant ac oedolion mewn perygl rhag cam-driniaeth eu hamlinellu yng [Ngweithdrefnau Diogelu Cymru](#), a'u gweithredu gan y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Heddlu.

3. DEDDFWRIAETH

- 3.1. [Adran 28 Deddf Plant 2004](#):

Mae dyletswydd ar Gyngor Gwynedd i sicrhau ei fod yn ymgymryd â'i swyddogaethau i ddiogelu a hybu lles plant.
- 3.2. [Adran 17 Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998](#):

Mae dyletswydd ar Gyngor Gwynedd i sicrhau bod y camau rhesymol yn cael eu cymryd i amddiffyn oedolion ac atal trosedd ac anhwylder pan yn ymgymryd â'i swyddogaethau.
- 3.3. [Adran 7 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant \(Cymru\) 2014](#):

Mae dyletswydd ar Gyngor Gwynedd i hybu llesiant plant ag oedolion sydd angen gofal a chefnogaeth. Mae'r Ddeddf yn diffinio llesiant fel rhywbeth gydag wyth agwedd gyffredin, mae un o'r rheini yn cynnwys amddiffyn rhag cam-drin ac esgeulustod.
- 3.4. [Adran 2 Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2020](#):

Mae dyletswydd ar weithwyr a gwirfoddolwyr Cyngor Gwynedd i adrodd am unrhyw blentyn neu oedolyn a ystyrir o fod mewn perygl o gam-drin, esgeulustod a/neu niwed.

3.5. [Hawliau'r Plant:](#)

Mae egwyddorion Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn sail i ddiogelu plant drwy gydnabod bod gan bob plentyn yr hawl i gael ei amddiffyn rhag niwed, cam-drin ac esgeulustod, a gosod dyletswydd glir ar oedolion, sefydliadau a'r Wladwriaeth i hyrwyddo eu lles, gwrando ar eu barn, a gweithredu er eu budd gorau bob amser. Mae Erthygl 19 yn benodol berthnasol i ddiogelu.

3.6. [Hawliau Dynol:](#)

O dan fframwaith hawliau dynol y Cenhedloedd Unedig, mae gan bob unigolyn hawl i hawliau a rhyddid sylfaenol y mae'n rhaid i'r Wladwriaeth eu parhau, eu hamddiffyn a'u cyflawni. Mae Erthygl 3, Erthygl 6 ac Erthygl 8 yn benodol berthnasol i ddiogelu.

4. EGWYDDORION

- 4.1. Mae diogelu plant ac oedolion yn gyfrifoldeb ar bawb sy'n cynrychioli, neu sy'n gweithio ar ran y Cyngor.
- 4.2. Mae gan bob plentyn ac oedolyn yr hawl i gael eu diogelu rhag niwed, gamfanteisio a chamdriniaeth.
- 4.3. Mae Cyngor Gwynedd yn rhoi diogelu a llesiant plant ac oedolion yn ganolog yn ein polisiau a gweithdrefnau.
- 4.4. Mae gan bob plentyn ac oedolyn (waeth beth fo eu cefndir) yr hawl i gymryd rhan mewn cymdeithas ddiogel heb unrhyw drais, ofn, chamdriniaeth, gamfanteisio, gamfeithrin (grooming), bwlio na gwahaniaethu.
- 4.5. Gweithreda Cyngor Gwynedd mewn partneriaeth â phlant, eu rhieni, gofalwyr ac oedolion, yn ogystal ag asiantaethau eraill i ddiogelu a hybu llesiant plant ac oedolion.
- 4.6. Mae Cyngor Gwynedd yn cydnabod pwysigrwydd gwaith ataliol ac ymyrraeth gynnar i leihau'r tebygolrwydd bod cam-drin neu niwed yn digwydd.

5. ROLAU A CHYFRIFOLDEBAU

- 5.1. Mae pob Cynghorydd, aelod o staff, gwirfoddolwr a darparwr gwasanaethau ar gontract yn gyfrifol am ddilyn yr arweiniad a chanllawiau a nodir yn y Polisi hwn.

5.2. SWYDDOGAETHAU SWYDDOGION A CHYNGHORWYR ALLWEDDOL

5.2.1. [Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol](#)

Enw:	Rhif Ffôn:	Cyfeiriad E-bost:
Huw Dylan Owen	01286 679387	DylanOwen@gwynedd.llyw.cymru

5.2.1.1. Y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol sydd â'r cyfrifoldeb terfynol ar faterion diogelu. Bydd yn sicrhau bod mesurau a threfniadau diogelu priodol gan y Cyngor, ac yn gyfrifol am adrodd ar y trefniadau hyn yn gyson i Gynghorwyr.

5.2.1.2. Mae'n rhaid i'r Cyfarwyddwr fod yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau posib rhwng ei rôl a'r cyfrifoldeb am faterion diogelu corfforaethol. Pe byddai gwrthdaro o'r fath yn codi, dylai'r Cyfarwyddwr dynnu ei hun o un o'r rolau am gyfnod y sefyllfa a bydd y cyfrifoldeb yn trosglwyddo i'r Prif Weithredwr.

5.2.2. Cynghorwyr

5.2.2.1. Dylai pob Cyngorydd weithredu'n unol â gweithdrefnau'r Polisi hwn a dilyn y canllawiau a'r gweithdrefnau a atodwyd i'r Polisi er mwyn diogelu plant ac oedolion rhag niwed a chamdriniaeth.

5.2.2.2. Mae'n ddisgwyliad ar bob Cyngorydd ymgymryd â hyfforddiant ar ddiogelu plant ac oedolion bob tair mlynedd. Cedwir cofrestr o'r bobl sy'n cwblhau'r hyfforddiant gan adrodd ar hyn fel rhan o drefniadau monitro perfformiad a gydlynir gan y Panel Strategol Diogelu.

5.2.3. Aelodau Cabinet

Enw:	Cyfeiriad E-bost:
Cyngorydd Menna Trenholme <i>Aelod Cabinet - Plant a Theuluoedd</i>	Cyngorydd.MennaTrenholme@gwynedd.llyw.cymru
Cyngorydd Dilwyn Morgan <i>Aelod Cabinet - Oedolion</i>	Cyngorydd.DilwynMorgan@gwynedd.llyw.cymru
Cyngorydd Dewi Jones <i>Aelod Cabinet - Addysg</i>	Cyngorydd.DewiJones@gwynedd.llyw.cymru

5.2.3.1. Bydd Aelodau'r Cabinet i Oedolion, Addysg a Phlant a Theuluoedd yn cadw trosolwg ar faterion diogelu ar draws y Cyngor.

5.2.3.2. Bydd yr Aelodau Cabinet hyn yn aelodau sefydlog o'r Panel Strategol Diogelu. Bydd yr Aelodau Cabinet yn adrodd ar waith y Panel Strategol i'r Pwyllgor Craffu Gofal, y Cabinet a'r Cyngor Llawn yn flynyddol.

5.2.4. Pwyllgor Craffu Gofal

5.2.4.1. Bydd aelodau'r Pwyllgor Craffu Gofal yn craffu a derbyn gwybodaeth ynglŷn â rhaglen waith y Panel Strategol drwy'r Adroddiad Blynyddol.

5.2.5. Y Cyngor Llawn

5.2.5.1. Bydd pob Cyngorydd yn derbyn Adroddiad Blynyddol ar waith y Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion.

5.3. SWYDDOGAETHAU ADRANNAU'R CYNGOR, RHEOLWYR A STAFF

5.3.1. Dylai pob Adran o fewn y Cyngor gymryd perchnogaeth lawn o'u cyfrifoldebau diogelu ac hyrwyddo gweithdrefnau i adrodd ar unrhyw bryderon i'r Gwasanaethau Cymdeithasol a/neu'r Heddlu.

5.3.2. Pob Aelod o Staff

5.3.2.1. Mae gan bob aelod o staff a gwirfoddolwyr gyfrifoldeb i weithredu eu dyletswyddau mewn modd sy'n diogelu a hybu lles plant ac oedolion.

5.3.2.2. Mae'n rhaid i bob aelod staff ymgymryd â hyfforddiant ar ddiogelu plant ac oedolion **bob tair mlynedd**. Cedwir cofrestr o'r bobl sy'n cwblhau'r hyfforddiant gan adrodd ar hyn fel rhan o drefniadau monitro perfformiad adrannol a'r Panel Strategol Diogelu.

5.3.3. Pennaethiaid Adran

5.3.3.1. Mae cyfrifoldeb am ddiogelu a gweithredu'r Polisi hwn o fewn pob Adran ar bennaeth yr Adran.

5.3.3.2. Dylai pob Pennaeth Adran sicrhau bod pob aelod o staff mewn swyddi perthnasol yn cael eu gwirio drwy'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) a bod eu staff yn cydymffurfio â'r Polisi hwn. Bydd cydymffurfiaeth yn y maes hwn yn cael ei gofnodi a'i graffu gan y Panel Strategol Diogelu.

5.3.3.3. Bydd diogelu ar raglen pob cyfarfod Tîm Rheoli Corfforaethol.

5.3.3.4. Dylai pob Pennaeth Adran sicrhau bod diogelu ar raglen Tîm Rheoli Adrannol yn gyson.

5.3.4. Rheolwyr Llinell

5.3.4.1. Mae pob Rheolwr Llinell yn gyfrifol am sicrhau bod eu timau wedi derbyn o leiaf yr hyfforddiant mandadol diogelu (Grŵp A) sydd ei angen arnynt a bod yr hyfforddiant yn gyfoes a pherthnasol i'w cyfrifoldebau.

5.3.5. Person Diogelu Dynodedig

5.3.5.1. Mae pob Adran o'r Cyngor wedi enwebu "Person Diogelu Dynodedig" sy'n gyfrifol am:

- ymglyfarwyddo'u hunain gyda'r Polisi hwn ynghyd â [Gweithdrefnau Diogelu Cymru](#);
- weithredu fel y brif ffynhonnell am gyngor a chefnogaeth materion diogelu i staff eraill yn yr Adran;
- sicrhau bod gweithdrefnau mewnol effeithiol ar gyfer ymdrin â phryderon o fewn yr Adran;
- mynychu'r hyfforddiant perthnasol ar gyfer "Person Diogelu Dynodedig";
- cadw trosolwg ar gydymffurfiaeth staff o fewn eu Hadran gyda'r hyfforddiant perthnasol.

5.3.5.2. Bydd y Person Diogelu Dynodedig ar gyfer pob adran yn aelod o'r Grŵp Gweithredol Diogelu, sydd yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu.

5.3.5.3. Mae cyfrifoldeb ar bob Adran i sicrhau bod pob Aelod Staff yn ymwybodol pwy yw'r Person Diogelu Dynodedig.

5.3.6. Sefydliadau a gomisiynir gan Cyngor Gwynedd

5.3.6.1. Mae'n ofynnol i bob sefydliad a gomisiynir gan Gyngor Gwynedd:

- Drefnu a chynnal gwiriadau priodol drwy'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) ar gyfer pob aelod o staff perthnasol.
- Sicrhau bod eu staff yn cydymffurfio'n llawn â egwyddorion a gofynion y Pholisi a Gweithdrefnau Diogelu Plant ac Oedolion Cyngor Gwynedd.
- Sicrhau bod pob aelod o staff yn derbyn hyfforddiant diogelu priodol ac yn ei adnewyddu'n rheolaidd, fel eu bod yn deall eu rolau, eu cyfrifoldebau a'r disgwyliadau.
- Rhoi gwybod yn brydlon i reolwyr perthnasol y Cyngor am unrhyw bryderon diogelu neu faterion amddiffyn sy'n codi.

5.3.6.2. Cyfrifoldeb rheolwr y contract yw sicrhau bod y sefydliad yn cydymffurfio â'r holl ofynion uchod.

5.3.6.3. Rhaid cynnwys y gofynion a nodir ym mharagraff 5.3.6.1 ym mhob:

- ddogfen dendro
- cytundeb gwasanaeth
- contract perthnasol

6. Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU CORFFORAETHOL

6.1. Panel Strategol Diogelu

6.1.1. Mae'r cyfrifoldeb am gynnal trosolwg o drefniadau diogelu plant ac oedolion wedi'i ddirprwyo gan y Cabinet i'r Panel Strategol Diogelu.

6.1.2. Prif gyfrifoldebau'r Panel yw sicrhau bod:

- trefniadau corfforaethol ac adrannol cadarn yn eu lle i ddiogelu plant ac oedolion yng Ngwynedd.
- trefniadau cyfathrebu eglur a diamwys yn eu lle ar draws y sefydliad, gan gynnwys gwybodaeth am y swyddogion allweddol ym mhob gwasanaeth sy'n gyfrifol am faterion diogelu plant ac oedolion.
- dealltwriaeth glir gan aelodau etholedig o'r polisiau a'r canllawiau ar gyfer diogelu plant ac oedolion mewn perygl o niwed a/neu gam-drin.

6.1.3. Mae'r Panel yn cyfarfod deirgwaith y flwyddyn. Gweler rhagor o wybodaeth am y Panel Strategol Diogelu yn ei gylch gorchwyl (**ATODIAD 1**).

6.2. Grŵp Gweithredol Diogelu

6.2.1. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu ac yn gweithredu'n unol â chanllaw a gofynion y Panel hwnnw ac yn annibynnol.

6.2.2. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn monitro'r perfformiad ar draws y gwasanaethau o bersbectif diogelu plant ac oedolion. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn adrodd i'r Panel Strategol Diogelu ym mhob cyfarfod y panel, gan amlinellu unrhyw bryderon neu rwystrau'n glir.

6.2.3. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn sicrhau bod:

- Dealltwriaeth glir yng ngweithle'r Cyngor, a'r rheini sy'n gweithio ar ran y Cyngor, o'r polisiau a'r canllawiau ar gyfer diogelu plant ac oedolion mewn perygl o niwed a/neu gam-drin.
- Aelodau, staff a gwirfoddolwyr yn derbyn gwybodaeth a hyfforddiant diogelu priodol ac amserol.
- Recriwtio diogel yn digwydd a bod y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn cael ei ddefnyddio'n gyson.

6.2.4. Gweler rhagor o wybodaeth am y Grŵp Gweithredol Diogelu yn ei gylch gorchwyl (**ATODIAD 2**).

7. **ADRODD, MONITRO AC ADOLYGU**

7.1. Bydd Adroddiad Blynyddol y Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion yn adrodd ar berfformiad y Cyngor wrth gydymffurfio â Pholisi a Chanllawiau Diogelu. Bydd yr Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno i'r Tîm Rheoli Corfforaethol, y Cabinet a'r Cyngor Llawn.

7.2. Bydd y Polisi Diogelu hwn yn cael ei adolygu pob dwy flynedd neu os oes newidiadau'n cael eu gwneud i'r ddeddfwriaeth neu wrth ystyried newidiadau mewn arferion gweithio a all godi o ddigwyddiadau neu honiadau.

ATODIADAU

- **ATODIAD 1:** Cylch Gorchwyl Panel Strategol Diogelu
- **ATODIAD 2:** Cylch Gorchwyl Grŵp Gweithredol Diogelu
- **ATODIAD 3:** Cofnodi Pryder

DOLENNI DEFNYDDIOL

- Arwyddion o Gam-drin: [Gweithdrefnau Diogelu Cymru](#)
- Cod Ymddygiad Ymarfer Gweithlu: [Dogfen](#)
- Hyfforddiant Diogelu Mandadol (Grŵp A): [Porth E-ddysgu](#)
- Datgelu Troseddau a Gwirio Cofnodion Troseddol: [Gweithdrefn Recriwtio a Phenodi](#)
- Person Diogelu Dynodedig Adrannol: [Pwy yw pwy](#)
- Ffurflen Gyfeirio: [Dogfen](#) (ar gyfer person broffesiynol / asiantaeth yn unig)
- Rôl Diogelu ar gyfer Cyngorwyr: [Gwefan Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru \(CLILC\)](#)
- Ymdrin â Honiadau Swydd o Ymddiriedaeth: [Gweithdrefnau Diogelu Cymru \(Adran 5\)](#)

ATODIAD 1

Cylch Gorchwyl Panel Strategol Diogelu

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1. Mae diogelu plant ac oedolion yn flaenoriaeth i Gyngor Gwynedd. Er mwyn sicrhau bod gweithdrefnau diogelu addas a phriodol mewn grym, mae'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynnull Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion, sydd yn cynrychioli Aelodau ac uwch reolwyr o holl adrannau'r Cyngor.
- 1.2. Disgwylir i'r Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion arwain a chynghori ar y gofynion diogelu sydd ym mharagraffau 64-69 o Ran 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant Cymru 2014.
- 1.3. Mae hefyd angen i bob asiantaeth sefydlu trefniadau mewnol ar gyfer sicrhau bod yr agenda gwrthderfysgaeth, atal radicaleiddio a materion diogelwch cymunedol yn cael y sylw priodol.
- 1.4. I bwrpas y Panel hwn, mae'r term 'diogelu' yn berthnasol i oedolion, plant a phobl ifanc ac mae'n golygu eu hatal rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso ac addysgu'r rhai o'u hamgylch i adnabod yr arwyddion a'r peryglon. Mae diogelu, a hyrwyddo lles unigolion, yn derm ehangach nag 'amddiffyn' unigolion rhag cael eu cam-drin. Mae'n ymwneud ag unigolion a gwasanaethau yn adnabod y ffactorau risg ac yn cymryd camau i atal unigolion sy'n agored i niwed rhag cael eu cam-drin. Rhan o'r gwaith diogelu a hybu lles yw amddiffyn. Mae'n cyfeirio at weithgarwch o amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n dioddef neu mewn perygl o ddioddef niwed arwyddocaol o ganlyniad i gamdriniaeth neu esgeulustod.

2. CYLCH GORCHWYL Y PANEL STRATEGOL DIOGELU

2.1. Nod y Panel yw rhoi sicrwydd i Aelodau ac i Gyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, fel yr uwch swyddog o fewn y Cyngor sydd â'r atebolrwydd terfynol llawn am ddiogelu plant, pobl ifanc ac oedolion, bod trefniadau a gweithdrefnau addas yn eu lle ar lefel gorfforaethol er mwyn sicrhau diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion. Bydd y Panel yn diwallu 3 dyletswydd statudol, sef:

- dyletswydd gorfforaethol cyffredinol i ddiogelu,
- dyletswydd statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
- ddyletswydd diogelwch cymunedol.

2.2. Er mwyn diwallu'r dyletswyddau hyn, disgwylir i'r Panel:

- Adnabod unrhyw fylchau mewn perthynas â diogelu ar lefel gorfforaethol a chymeradwyo rhaglenni gwaith er mwyn ymateb i'r rhain. Cydweithio gyda Grŵp Gweithredol Diogelu i ymateb i unrhyw fylchau adnabuwyd.
- Adnabod gwersi i'w dysgu, ar lefel gorfforaethol, o adolygiadau achosion difrifol ac o adolygiadau perthnasol eraill a sicrhau gweithredu ar y rhain. (Adolygiad Ymarfer Oedolion, Adolygiad Ymarfer Plant ac Adolygiad Lladdiad Domestig).
- Adnabod gwersi i'w dysgu o archwiliadau allanol a mewnol a sicrhau gweithredu ar y rhain.
- Hysbysu aelodau arweiniol perthnasol o faterion/datblygiadau allweddol ym maes diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion bregus.

- Bod yn gyfrwng i godi ymwybyddiaeth pob aelod o staff y Cyngor a phob aelod etholedig o'u cyfrifoldebau mewn perthynas â diogelu.
- Bod yn gyfrwng i sicrhau bod aelodau staff ac aelodau etholedig yn derbyn hyfforddiant addas (er enghraifft y ddau fandadol VAWDASV a Atal) yn amserol a monitro presenoldeb yn yr hyfforddiant yma.
- Sicrhau cydberthynas waith rhyngadrannol a chyfathrebu effeithiol o fewn y Cyngor yn y maes diogelu.
- Sicrhau bod trefniadau'r Cyngor yn cyd-fynd â'r gofyn cyfreithiol i sicrhau bod staff yn gymwys i weithio yn y swyddi a rheoleiddir.
- Sicrhau trosolwg ar faterion ehangach Diogelu gan gynnwys gweithdrefnau gwrthderfysgaeth, caethwasiaeth fodern, trais yn y cartref a diogelwch cymunedol.

3. MONITRO PERFFORMIAD

3.1. Bydd gan y Panel Strategol Diogelu gyfrifoldeb i fonitro ac i herio perfformiad sydd yn ymwneud â'r maes Diogelu.

4. CADEIRYDDIAETH

4.1. Bydd y Panel yn penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd pob dwy flynedd.

5. AMLDER CYFARFODYDD

5.1. Bydd y Panel yn cwrdd tair gwaith y flwyddyn.

6. LLYWODRAETHU AC ATEBOLRWYDD

6.1. Mae'r Panel Strategol Diogelu yn atebol i'r Cabinet. Bydd Adroddiad Blynyddol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn flynyddol. Mi fydd yr Adroddiad hwnnw hefyd yn mynd gerbron y Cyngor Llawn yn flynyddol.

6.2. Mae rheolaeth busnes [h.y. llunio rhaglen waith, rhaglen cyfarfodydd, 'ysgrifenyddiaeth', pwynt cyfathrebu canolog, trefnu cyngor proffesiynol ychwanegol os bydd angen]] yn gyfrifoldeb i'r Adran Cefnogaeth Corfforaethol.

7. AELODAETH

Teitl
Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd
Aelod Cabinet Oedolion Iechyd a Llesiant
Aelod Cabinet Addysg
Aelod Cabinet â chyfrifoldeb am Ddiogelwch Cymunedol
Aelod Cabinet Gwasanaethau Corfforaethol
Prif Weithredwr
Cyfarwyddwr Corfforaethol
Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
Pennaeth Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd

Pennaeth Adran Addysg
Pennaeth Adran Oedolion
Pennaeth Adran Gwasanaethau Corfforaethol
Cadeirydd y Grŵp Gweithredol Diogelu
Pennaeth y Gwasanaeth Cyfreithiol
Rheolwr Partneriaeth Diogelwch Môn a Gwynedd
Uwch Reolwr Diogelu ac Ansawdd Plant a Chefnogi Teuluoedd
Uwch Reolwr Diogelu, Sicrwydd Ansawdd a Iechyd Meddwl

ATODIAD 2

Cylch Gorchwyl Grŵp Gweithredol Diogelu

1. RHAGARWEINIAD

1.1. Mae diogelu plant ac oedolion yn flaenoriaeth i Gyngor Gwynedd. Er mwyn sicrhau bod gweithdrefnau diogelu addas a phriodol mewn grym, mae'r Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynnull Panel Strategol Diogelu Plant ac Oedolion, sydd yn cynrychioli Aelodau ac uwch reolwyr o holl adrannau'r Cyngor.

1.2. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu, ac yn gweithio i arweiniad y Panel hwnnw.

1.3. I bwrpas y Grŵp hwn, mae'r term 'diogelu' yn berthnasol i oedolion, plant a phobl ifanc ac mae'n golygu eu hatal rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso ac addysgu'r rhai o'u hamgylch i adnabod yr arwyddion a'r peryglon. Mae diogelu, a hyrwyddo lles unigolion, yn derm ehangach nag 'amddiffyn' unigolion rhag cael eu cam-drin. Mae'n ymwneud ag unigolion a gwasanaethau yn adnabod y ffactorau risg ac yn cymryd camau i atal unigolion sy'n agored i niwed rhag cael eu cam-drin. Rhan o'r gwaith diogelu a hybu lles yw amddiffyn. Mae'n cyfeirio at weithgarwch o amddiffyn plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n dioddef neu mewn perygl o ddioddef niwed arwyddocaol o ganlyniad i gamdriniaeth neu esgeulustod.

2. CYLCH GORCHWYL Y GRŴP GWEITHREDOL DIOGELU

2.1. Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn gweithredu'n unol â chanllaw a gofynion y Panel Strategol Diogelu.

2.2. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn monitro'r perfformiad ar draws y gwasanaethau o bersbectif diogelu plant ac oedolion. Bydd y Grŵp yn adrodd i'r Panel Strategol Diogelu ym mhob cyfarfod, gan amlinellu unrhyw bryderon neu rwystrau'n glir. Bydd y Panel yn cydweithio gyda Grŵp i ymateb i unrhyw bylchau adnabuwyd.

2.3. Bydd y Grŵp Gweithredol Diogelu yn sicrhau bod:

- Dealltwriaeth glir yng ngweithle'r Cyngor, a'r rheini sy'n gweithio ar ran y Cyngor, o'r polisiau a'r canllawiau ar gyfer diogelu plant ac oedolion mewn perygl o niwed a/neu gam-drin.
- Pob adran yn y Cyngor gyda'i gweithdrefnau diogelu ei hunain wedi'u dogfennu a'u defnyddio'n briodol, ac yn gydnaws â Pholisi Diogelu'r Cyngor.
- Staff a gwirfoddolwyr yn derbyn gwybodaeth a hyfforddiant diogelu priodol ac amserol.
- Recriwtio mwy diogel yn digwydd a bod y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn cael ei ddefnyddio'n gyson ac yn effeithiol.

2.4 Bydd y Person Diogelu Dynodedig yn ymgymryd a rôl codi ymwybyddiaeth o fewn eu Hadrannau.

3 CADEIRYDDIAETH

3.4 Bydd y Panel yn penodi Cadeirydd ac Is-Gadeirydd pob dwy flynedd.

4 AMLDER CYFARFODYDD

4.4 Bydd y Grŵp yn cwrdd pedair gwaith y flwyddyn.

5 LLYWODRAETHU AC ATEBOLRWYDD

5.4 Mae'r Grŵp Gweithredol Diogelu yn atebol i'r Panel Strategol Diogelu.

5.5 Mae rheolaeth busnes [h.y. llunio rhaglen waith, rhaglen cyfarfodydd, 'ysgrifenyddiaeth', pwynt cyfathrebu canolog, trefnu cyngor proffesiynol ychwanegol os bydd angen]] yn gyfrifoldeb i'r Adran Cefnogaeth Corfforaethol.

6 AELODAETH

6.4 Aelodaeth y Grŵp Gweithredol yw Person Diogelu Dynodedig ar gyfer y maes diogelu plant ac oedolion o fewn pob Adran o fewn y Cyngor.

6.5 Mae rhestr o'r Person Diogelu Dynodedig ar gyfer pob Adran i'w weld ar hunanwasanaeth staff.

ATODIAD 3

Cofnodi Pryder

Os oes perygl ar unwaith ...

Os ydych yn credu bod unigolyn mewn perygl uniongyrchol o niwed, **ffoniwch 999 ar unwaith.**

Os oes pryder ond dim perygl ar unwaith...

Os ydych yn pryderu bod plentyn (dan 18 oed) neu oedolyn bregus yn cael ei gam-drin neu ei esgeuluso, dylech gofnodi'r pryder yn syth.

Os yn haws, ffoniwch **01766 772577** am sgwrs. Byddai'n ddymunol i chi gofnodi hynny ar bapur yn ysgrifenedig, neu y ffordd hawsaf i gofnodi fyddai e-bost at eich rheolwr / uwch weithiwr neu'r Person Diogelu Dynodedig gyda'r wybodaeth ganlynol:

- **Enwau a chyfeiriadau'r unigolion yr ydych yn bryderus** ynglŷn â nhw. Os oes manylion ychwanegol ar gael (dyddiad geni er enghraifft) dylech eu nodi, ond does dim disgwyl i chi fynd i holi am y rhain.

Dylech nodi ...

- **Beth ddigwyddodd?**
- **Beth welsoch chi?**
- **Beth glywsoch chi?**
- **Beth ddwedwyd wrthych?**
- **Lle a phryd digwyddodd y digwyddiad?**
- **Pam eich bod yn bryderus?**

Cadwch y cofnod yn ffeithiol, heb gynnwys barn bersonol. Gellir dyfynnu union eiriau a ddefnyddiwyd os yn cofio.

Dylech hefyd nodi ...

- **Eich enw a rôl**
- **Dyddiad ac amser y cofnodi**

Dylech lofnodi'r cofnod os yw ar bapur, nid oes angen os yw'n e-bost i'ch rheolwr / uwch weithiwr neu Person Diogelu Dynodedig yr Adran.

Beth fydd yn digwydd wedyn?

- Bydd eich rheolwr / uwch weithiwr neu *Person Diogelu Dynodedig yr Adran* yn ystyried a ddylid anfon y wybodaeth ymlaen ar unwaith i'r tîm derbyn cyfeiriad yn y gwasanaethau cymdeithasol.
- Gwneir hyn drwy [Ffurflen Gyfeirio Diogelu](#), sydd ar gael ar fewnrwyd y Cyngor.

Dylid trin yr wybodaeth hon yn gyfrinachol a dim ond ei rhannu gyda'r unigolion priodol.